

A 8. sz. ítélet a 10. sz. kijavító végzéssel javítva.

Bp, 2024. 03.07.

dr.Vajas Sándor sk.

Fővárosi Ítéltábla

mint másodfokú bíróság

1.Mf.31.217/2023/8.

A Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a Felperesi jogi képviselő1 (Felperesi jogi képviselő1 Címe1; ügyintéző: dr. Sipos Balázs Tihamér ügyvéd) által képviselt **Felperes1** (felperes címe.) **felperesnek**, a Alperesi jogi képviselő1 (Alperesi jogi képviselő1 Címe1.; ügyintéző: dr. Kiss Gábor ügyvéd) által képviselt **Alperes1.** (Alperes1 Címe1.) **alperes** és az alperes pernyertessége esetén dr. Szabó Andrea Zsuzsanna kamarai jogtanácsos által képviselt **Beavatkozól** (Beavatkozól Címe1) **beavatkozó** ellen, kártérítés tárgyában indított perében a Fővárosi Törvényszék 8.M.70.491/2021/71-I. számú ítélete ellen, a felperes 73., az alperes 75. számú fellebbezése folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett részében megváltoztatja, és a háztartási kisegítő költség és járadék, közlekedési járadék, a sérelemdíj és kamat, az elsőfokú perköltség és az eljárási illeték összegét a következők szerint határozza meg.

Kötelezi a másodfokú bíróság az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül háztartási kisegítő költsége jogcímén:

2016. január 29. napjától 2017. június 30. napjáig 597.333 (ötszázkilencvenhétézer-háromszázharminchárom) forintot és ezen összeg után 2016. október 15.napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot,

2017. július 1-től 2020. december 31. napjáig 1.029.000 (egymillió-huszonkilencezer) forintot és ezen összeg után 2020. július 1. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot,

2021. január 1-től 2023. június 30. napjáig 945.000 (kilencszáznegyvenötezer) forintot és ezen összeg után 2022. április 1-től a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot,

2023. július 1. napjától előre minden hónap 10. napjáig havi 31.500 (harmincegyezer-ötszáz) forintot háztartási kisegítő kapcsán felmerülő kisegítő járadékot véghatáridő nélkül.

Az alperes köteles 15 napon belül megfizetni a felperesnek közlekedési járadék címén 2023. január 1. napjától 2023. június 30. napjáig 103.200 (százháromezer-kétszáz) forintot, és ezen összeg után 2023. április 1. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félév első napján az érvényes jegybanki alapkamattal megegyező késedelmi kamatot,

2023. július 1. napjától pedig előre minden hónap 10. napjáig közlekedési járadék jogcímén havi 17.200 (tizenhétezer-kétszáz) forintot véghatáridő nélkül.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek sérelemdíj jogcímén 3.000.000 (hárommillió) forintot, és ezen összeg után 2016. január 29-től a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félév első napján az érvényes jegybanki alapkamattal megegyező késedelmi kamatot.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 320.844 (háromszázhuszezer-nyolcszáznegyvennégy) + áfa elsőfokú perköltséget. Kötelezi a bíróság a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 17.890 (tizenhétezer-nyolcszázkilencven) forint + áfa másodfokú perköltséget.

Kötelezi a bíróság az alperest, hogy fizessen meg 385.012 (háromszáznyolcvanötezer-tizenkét) forint eljárási illetéket, és 46.752 (negyvenhatezer-hétszázötvenkettő) forint fellebbezési illetéket az esedékesség napjáig az állami adó-, és vámhatóság illetékbevételi számlájára. A fizetendő illeték a határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé.

Kötelezi a bíróság az alperest, hogy a Fővárosi Törvényszék Gazdasági Hivatala felhívására, az ott közölt módon fizessen meg 29.314 (huszonkilencezer-háromszáztizennégy) forintot, mint az eljárás során felmerült költséget.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A fellebbezés alapjául szolgáló tényállás

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 2015. augusztus 18-tól dolgozott az alperesnél műszerész munkakörben, havi jövedelme bruttó 169.000 forint volt. A felperes 2016. január 29. napján munkabalesetet szenvedett. A feladata a csarnokon belül lévő szociális épület tetején (lapostetőn) az előző nap folyamán bekötött szivattyú vezeték mechanikai sérülés elleni védelmének megoldása volt. Ezen feladat elvégzéséhez sarokcsiszolóra is szüksége volt. A tetőre való feljutáshoz egy alumínium támasztó létrát használt, amely egy több részből álló létra utolsó, legkeskenyebb darabja volt. A felperes úgy indult felfelé a létrán, hogy a sarokcsiszolót (flexet) a jobb kezében fogta. Már majdnem felért, amikor felkényőkölt a tetőre, azonban a létra kicsúszott alóla és négy méter magasságból leesett.

A felperes a baleset következtében a jobb alsó lábszár sípcsont és szárkapocscsont boka felőli végének darabos törését szenvedte el. A munkabalesetnek szemtanúja nem volt. A baleset idején ugyan Alperesi ügyvezető neve¹, alperesi ügyvezető és Alkalmazott neve¹ a lapostetőn dolgoztak, azonban a balesetet nem látták.

A munkabaleseti jegyzőkönyvet Alkalmazott neve² készítette el a felperes telefonon történt elmondása alapján. A munkabaleseti jegyzőkönyv szerint a felperes nem emlékezett arra, hogy a létrán felfelé menet a kezében kávé² vitt-e fel, azonban az esés után egy kávé pohárra esett rá, melyből kifolyt a kávé. A jegyzőkönyv a balesethez vezető okként a szabálytalan munkavégzést jelölte meg. Amennyiben a dolgozó a létrát szabályosan (felül rögzítve, alul elcsúszás ellen biztosítva) használja, a baleset talán nem következett volna be.

Hivatal neve¹ a 2016. március 23-án kelt Határozat szám¹ szám alatti határozatával a balesetet üzemi balesetnek ismerte el figyelemmel arra, hogy azt a felperes a munkavégzési kötelezettsége teljesítése közben szenvedte el.

A felperes munkabalesetből eredő keresőképtelensége 2017. augusztus 18. napján szűnt meg. A munkáltató a felperesi munkaviszonyt 2017. augusztus 30. napjával szüntette meg. A peres eljárást megelőzően a felek egyeztetést folytattak, melynek keretében a munkáltató a 2017. május 9. napján kelt nyilatkozatában a balesetért való felelősségét elismerte. Rögzítette azonban, hogy a nyilatkozatot kizárólag a biztosítási kárrendezés céljára adta ki.

Kereset

[2] A felperes 2017. december 29. napján terjesztett elő keresetet kártérítés megfizetése iránt. A keresetében háztartási kisegítő költség és járadék, közlekedési költség és járadék, gyógyszerköltség, gyógyászati segédeszköz költsége, keresetpótló járadék, gépjárművásárlás költsége, és sérelemdíj megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

[3] A jogalap körében hivatkozott arra, hogy a baleset kivizsgálása során nem merült fel olyan körülmény, amely az alperesnek a munka törvénykönyvéről szóló 2012.évi I. törvény (Mt.) 166. § (2) bekezdésében rögzített mentesülését vagy a 167. § (2) bekezdésében foglalt felperesi közrehatást alátámasztotta volna, így az alperes a teljes vagyoni és nem vagyoni kár megtérítésére köteles.

[4] Ezen felül a baleset bekövetkezésében a felperesi közrehatás nem játszott szerepet. Vitatta ugyanis, hogy a létrahasználatra vonatkozóan részletes munkavédelmi oktatásban részesült, valamint azt is, hogy a szükséges szerszámon kívül a létrán egyebet is a kezében tartott.

Ellenkérelem

[5] Az alperes az érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását, a felperes perköltségben történő marasztalását kérte. A 2017. május 9. napján kelt, munkáltatói felelősségét elismerő nyilatkozatát visszavonta tekintettel arra, hogy az kizárólag a peren kívüli biztosítási kárrendezési eljárás lefolytatása érdekében került kiadásra.

[6] Vitatta, hogy a felperesnek a munka elvégzéséhez létrát kellett használnia, hiszen a baleset reggelén az épületrész mellett közvetlenül elhelyezett ollós személyemelővel a felperes korábban már az épületrész tetejére felment, ott a munkavégzést megkezdte. Az ok, amiért a tetőről távozott és ismételten oda kellett mennie, az volt, hogy a vezeték²et elszabta és ennek korrigálására szüksége volt a sarokcsiszolóra. Alperesi hivatkozás szerint a felperes a

tetőt anélkül hagyta el, hogy azt jelezte volna az ott munkát végző felettesének, Alperesi ügyvezető nevelnek, aki a távozását nem is vette észre.

[7] Álláspontja szerint a felperesnek a tetőre való visszajutáshoz nem volt feltétlenül szükséges a létrahasználat, hiszen az ollós személyemelő is rendelkezésre állt. Ezen felül a közelben egy stabil falétra és két, több részletből álló alumínium létra közül, az összeszerelt változat is a rendelkezésre állt. A felperesnek felróható, hogy a korábban szétszerelt támasztólétra utolsó darabját használta a feljutáshoz, ez azonban felperes saját döntése volt, amely a balesetben való közrehatás egyik alapvető kulcselemének minősül. Előadta, hogy a felperes részletes munkavédelmi oktatásban részesült. Felperesi felróható magatartásként értékelte, hogy a létrán való felfelé haladás közben a felperes kezében a sarokcsiszolón kívül egy pohár kávé is volt. Azon körülmények, miszerint a baleset bekövetkezésének helyszínén más munkavállaló nem tartózkodott, és a balesetkor a kávé még gőzölgött, egyértelműen arra utaltak, hogy a kávé felpereshez tartozott, amelyet a munkaterületre tilos volt bevinnie.

[8] Mindezek alapján – álláspontja szerint – a baleset bekövetkezése kizárólag a felperes elháríthatatlan magatartásának a következménye, mivel a felperes a felettese tudta nélkül hagyta el a munkaterületet, egy szétszerelt létrán akart a tetőre visszajutni, valamint a kezében szabálytalanul egy sarokcsiszolót és egy kávé is tartott.

[9] Az alperesi beavatkozó a keresetet jogalapjában és összecszerűségében is vitatta, kérte a kereset elutasítását, felperes perkieltségben történő marasztalását. Hivatkozása szerint a felperes a balesetet megelőzően munkavédelmi oktatáson igazolhatóan részt vett, melyen többek között a rendeltetészerű és biztonságos létrahasználat is ismertetésre került. Vitatta, hogy a munkavégzéshez munkaeszközként felperes számára a létra lett kijelölve és más segédeszköz nem állt rendelkezésre. Álláspontja szerint a perbeli balesetet kizárólag a felperes elháríthatatlan magatartása okozta.

[10] A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 2019.szeptember 25. napján kelt, 54.M.3501/2017/33. számú közbenső ítéletében megállapította, hogy a balesettel összefüggésben a munkáltató 70 %-ban, a munkavállaló 30 %-ban felelős. A Fővárosi Ítéltábla az 1.Mf.31.083/2020/11. számú ítéletével a közbenső ítéletet helybenhagyta és az iratokat visszaküldte az elsőfokú bíróságnak az összecszerűség tárgyában.

Az elsőfokú bíróság határozata

[11] Az elsőfokú bíróság háztartási kisegítő címén 2016. február 1-jétől 2017. december 31-ig tartó időszakra 462.000 forintot, ezen összeg után kamatot, 2018. január 1-jétől 2020. december 31-ig tartó időszakra 588.000 forintot, ezen időszak után kamatot, 2021. január 1-jétől 2023. június 31-ig tartó időszakra 735.000 forintot, ezen összeg után kamatot és 2023. július 1-jétől a jövőre nézve, minden hónap 10. napjáig 24.500 forint háztartási kisegítő kapcsán felmerülő járadék megfizetésére kötelezte az alperest.

[12] Közlekedési többletkieltség címén 2016. február 1-jétől 2017. június 30-ig tartó időre 134.400 forintot és kamatot, 2017. július 1-jétől 2020. december 31-ig tartó időszakra 441.000 forintot és kamatot, 2021. január 1-jétől december 31-ig tartó időszakra 142.800 forint és kamatot, 2022. január 1-től december 31-ig tartó időszakra 157.200 forintot és kamatot, 2023. január 1-jétől június 30-ig tartó időszakra 84.000 forintot és kamatot, valamint 2023. július 1-jétől a jövőre nézve minden hónap 10. napjáig 14.000 forint járadékot határozott meg.

[13] Gépjárművásárlás címén 83.160 forintot és kamatot, 16.800 forint és kamat megfizetésére kötelezte az alperest.

[14] Gyógyászati segédeszköz címén 2017. július 1-től 2023. június 30-ig terjedő időszakra 590.400 forintot és kamatot, a fenti összeg után 2020. július 1-től a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot, 2023. július 1-től a jövőre nézve minden hónap 10. napjáig 8.200 forintot járadék címén határozott meg.

[15] Keresetpótló járadék címén 2017. augusztus 23-tól 2023. június 30-ig 7.812.754 forintot és kamatot, 2023. július 1-től a jövőre nézve minden hónap 10. napjáig 220.897 forintot határozott meg.

[16] Kötelezte az alperest, hogy 5.500.000 forint sérelemdíjat fizessen meg a felperesnek. A bíróság ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

Háztartási kisegítő

[17] Az elsőfokú bíróság a szakértői véleményben foglaltak alapulvételével, illetve a tanúk vallomása alapján megállapította, hogy a felperes háztartási kisegítőre szorul, hazabocsátásától kezdve a jövőre nézve is. Ugyanakkor az elsőfokú bíróság a 2016. februártól 2017. december 31-ig terjedő időre 50.000 forint alapulvételével megjelölt havi költséget eltúlzottnak tekintette. Az időlegesen megszakadt élettársi kapcsolatból eredően a felperes 2016. februártól 2017. decemberig élt külön a 20 m²-es albérletben. A bíróság ezen időszakra 30.000 forintot tudott figyelembe venni, melyhez alapul vette a takarító szolgálat nyújtásának árjegyzékét és mértéktartással, havi 30.000 forintot a közrehatás figyelembevételével, 21.000 forintot látott megállapíthatónak. 2016. februártól 2017. december 31-ig 462.000 forintot határozott meg.

[18] Az elsőfokú bíróság 2020. december 31-ig már a 160 m²-es lakással összefüggésben adódó háztartási kisegítő tevékenység kapcsán felmerülő költségeket mértéktartással, 35.000 forint figyelembevételével, a közrehatással havonta 24.500 forintban határozta meg, így 2020. január 1-jétől 2020. december 31-ig 588.000 forint megfizetését határozta meg. Az elsőfokú bíróság 2021. január 1-jét követően 35.000 forintban, a közrehatásra tekintettel 24.500 forintban határozta meg az összeget. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperes a háztartási munkákban a jobb alsó végtagot közepesen igénybe vevő fizikai tevékenységnél az akadályozottság tényére is figyelemmel, nem tartotta elfogadhatónak, hogy minden hónapban olyan volumenű többlettakarítás lenne, amely havonta 45.000 forintos kiadással is társulna. Figyelemmel volt arra is, hogy a heti kisebb takarítási munkák és az egy évben egy-két maximum három alkalommal végzett nagytakarítási munkák költségráfordítása is havi kiegyenlített 35.000 forint, a kármegosztás alapján 24.500 forintos ráfordítással, így 2023. július 1-jétől a jövőre nézve minden hónap 10-ig ezt látta megállapíthatónak.

Közlekedési többletköltség

[19] Az elsőfokú bíróság a felperes által megjelölt 2016. február 1-jétől 2017. június 30-ig terjedő időszakra feltüntetett 12.000 forintot nem tekintette eltúlzottnak. A bíróság 2016. február 1-jétől 2017. június 30-ig terjedő időre 8.400 forint figyelembevételével 134.400 forint megfizetésre kötelezte az alperest. A 2017. július 1-jétől 2020. december 31-ig feltüntetett 15.000 forint 30 %-os közrehatással figyelemmel 10.500 forint, ugyancsak

elfogadható volt. Ezen időszakra 441.000 forint megfizetésére kötelezte az alperest. A 2021-es évre feltüntetett 17.000 forint közrehatást követően, 11.900 forintot a bíróság nem látott eltúlzottnak, így 142.800 forint megfizetésére kötelezte az alperest. A felperes által 2022. évre feltüntetett 18.800 forintot, 13.100 forint közrehatás figyelembevételével nem tekintette eltúlzottnak, így 157.200 forint megfizetésére kötelezte az alperest.

[20] Az elsőfokú bíróság 2023. január 1-jétől, a felperes által megjelölt 24.600 forinttal szemben, 20.000 forintot látott megállapíthatónak. Az elsőfokú bíróság figyelembe vette az üzemanyagárak emelkedését és a gépkocsi használattal felmerülő járulékos költségeket. A 24.600 forintot 20.000 forintra mérsékelte, mint kiindulópontot és a közrehatás figyelembevételével 14.000 forintban állapította meg a felperes részére a javarészt üzemanyagvásárlással felmerülő összeget is, ezen járadékra jogosult a felperes a jövőre nézve is. A felperes által 24 alkalomra feltüntetett 1.000 forintos költség ugyancsak elfogadható volt, így a 24.000 forint közrehatással 16.800 forint alapulvételével kötelezte az alperest ezen összeg megfizetésére.

Gépjárművásárlás

[21] A gépjárművásárlás tényét és azzal összefüggésben a felmerült költségeket a felperes a per során igazolta, így az általa megjelölt kereset szerint marasztalta az alperest.

Gyógyászati segédeszköz

[22] A gyógyászati segédeszköz címén szintén a felperes által megjelölt összegeket elfogadta és ezen összegek megfizetésére kötelezte az alperest.

Keresetpótló járadék

[23] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetmódosításában elvégzett levezetését egyetlen eltérést leszámítva, amely a jövőre nézve 2023. június 1-jétől nem vette figyelembe, a 30 %-os közrehatást, minden tétel és minden időszak vonatkozásában elfogadta. A felperes igazolta az állaskeresési járadékra való jogosultságát, illetve azon időszakokra vonatkozóan munkaszerződésekkel, amikor munkát végzett, valamint az adóbevallásait is rendelkezésre bocsátotta. A felperesnek a rendkívüli erőmegfeszítéssel elérhető jövedelmei vonatkozásában az adott munkabér kapcsán, a szakértői vélemény által alátámasztottan a jövedelem 80 %-ának figyelembevételét ugyancsak elfogadta és a felperes által kidolgozott számszaki levezetését elfogadta. Így 2017. augusztus 23-tól 2023. június 30-ig a lejárt határidők tekintetében 7.591.000 forinthez további 1 hónapra tekintettel 7.812.754 forint lejárt keresetpótló járadékot határozott meg. Az elsőfokú bíróság az ítélezése alapjául a felperes levezetésében foglalt összegeket vette alapul, a jövőre nézve 220.897 forint keresetvesztéségi járadékot határozott meg.

Sérelemdíj

[24] Az elsőfokú bíróság értékelte, hogy a felperes teljes munkavégzésre nem képes. A szabadidős tevékenységek korábbi végzésével szemben pedig nagyfokú korlátozottság áll fenn, a baleset következtében korábbi hobbijainak feladására kényszerült. A korábbi maximum 20 %-os össz-egészségkárosodással szemben a felperes 55 %-os össz-egészségkárosodást szenvedett el 45 %-os egészségi állapot mellett. A felperes a vele történt

balesetet követően munkaviszonyt próbált létesíteni, amely rendkívüli erőmegfeszítéssel járt. A felperes esetében azonban értékelni kellett azt is, hogy kisebb fokú szerepe volt a baleset bekövetkeztében. Ennek a sérelemdíj megállapításánál kisebb részben, de van jelentősége. A felperes egészségi állapotára, testi épsége, egészsége kapcsán elszenvedett sérelmei együttes mérlegelésével, állapota véglegességére és fájdalmasságára az eljárás során ebben a körben bizonyított körülményére tekintettel a bíróság 5.500.000 forintot látott alaposnak a sérelemdíj kapcsán.

[25] A bíróság ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

[26] Az ítélet ellen a felperes és az alperes is fellebbezést terjesztett elő.

A felperes fellebbezése

[27] A felperes a fellebbezésében az elsőfokú ítéletnek a háztartási kisegítői költség és járadék, közlekedési többletjáradék és a sérelemdíj összegének megváltoztatását kérte.

[28] A felperes kérte, hogy

- háztartási munka kisegítő költség jogcímén – a közrehatásra is figyelemmel – 2016. január 29. és 2017. június 30. közötti időszakra 597.333 forintot és ezen összeg után a középídtől, azaz 2016. október 15. napjától a kifizetés napjáig járó kamat megfizetésére;
- lejárt háztartási munka kisegítő járadék jogcímén – a közrehatásra is figyelemmel – 1.974.000 forintot, és annak 2020. július 1. napjától járó kamatát;
- 2023. július 1. napjától előre minden hónap 5. napjáig havi 31.500 forint háztartási kisegítő munka, kisegítő járadék megfizetésére véghatáridő nélkül;
- közlekedési többletjáradék jogcímén 2023. január 1. napjától 2023. június 30. napjáig 103.200 forint, ezen összeg után kamat;
- 2023. július 1. napjától pedig előre, minden hónap 5. napjáig közlekedési többletjáradék jogcímén havi 17.200 forint járadék megfizetése véghatáridő nélkül;
- sérelemdíj jogcímén 6.800.000 forint és annak a baleset napjától, azaz 2016. január 29. napjától a kifizetés napjáig járó kamat, továbbá
- perköltség megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Háztartási munka, kisegítő költség, járadék

[29] A felperes álláspontja szerint az első fokon eljáró bíróság a rendelkezésre álló tényeket és a bizonyítékokat okszerűtlenül és tévesen értékelte, így helytelen következtetésre jutott a háztartási kisegítő költség és járadék kapcsán, továbbá az ítélet indokolása hiányos és ellentmondó.

[30] Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a felperes a munkahelyi baleset időpontjában egyedül élt, mivel élettársi kapcsolata megszakadt, ezért 2016. februárjától 2017. decemberéig egy 20 m²-es lakásban élt, így valamennyi háztartási munkát egyedül volt kénytelen ellátni. Az igazságügyi szakértő alátámasztotta, hogy a felperes a táppénzes betegállománya időtartamában mindennemű háztartási munka vonatkozásában segítségre szorult. A balesettel összefüggésben a felperes 2017. július 24. napjáig volt munkaképtelen, ekkor még az albérleti lakásában lakott egyedül. Ebben az időszakban a

háztartási munkák havi szinten 68-80 óra időszükségletet tettek ki. Az elsőfokú bíróság tévesen jutott arra a következtetésre, hogy havi 60-80 óra a lakás rendbetételével a háztartásban adódó feladatokkal eltelő idő, egy egyedül élő férfiember számára az igényessége fokától függetlenül eltúlzott és életszerűtlen. A felperes álláspontja szerint irreleváns, hogy egy férfi vagy egy nő él egyedül, a nemtől függetlenül a háztartásban felmerülő munkák azonosak. A háztartási munkák végzése nem szűkíthetők le a takarítási feladatok végzésére, hiszen számos egyéb feladat, így pl. bevásárlás, pakolás, mosogatás, mosás, teregetés, vasalás stb. is hozzátartozik a háztartási munkákhoz.

[31] Az elsőfokú ítéletben foglaltakat cáfolja a KSH háztartási munka, az önkéntes munka, a láthatatlan munka elemzése, mely szerint egyedül álló férfi a saját háztartása ellátására napi szinten 154 percet fordít.

[32] A bírói gyakorlat alapján az összecszerűség vonatkozásában is hivatkozott a gazdasági társaságok díjaira, így pl. a Betegápoló Szolgálat nevel 2016 évi díjai szerint, a takarítás óra díja nettó 2000 forint/óra.

[33] Felperesi költség mindennemű háztartási munka, kisegítő jogcímén 2016.január 29. napjától 2017. június 30. napjáig továbbra is 50.000 forint, mely a 30 %-os közrehatással figyelemmel havi 35.000 forint, amely összesen 597.333 forint és annak kamata.

[34] A tanúk egybehangzóan nyilatkoztak arról, hogy a felperes az élettársi kapcsolat fennállása alatt mind a lakásban, mind a tiszaderzsi ingatlanban felmerülő háztartási munkákban kivette a részét a balesetet megelőzően, rendszeresen napi több órai háztartási munkát végzett, melyek ellátásában korlátozott, a baleset miatt elszenvedett sérülés maradvány- tünetei miatt. A felperes a jobb alsó végtagot igénybe vevő közepesen nehéz és nehéz háztartási munkákat ellátni már nem képes, így havi 44 órában jelölte meg ezen időtartamot.

[35] A háztartási kisegítő összecszerűsége körében hivatkozott a precedensképes bírói gyakorlatra, mely szerint a járadék összegének meghatározása során szükséges értékelni az elérhető piaci szolgáltatások árát is, így figyelembe kell venni például a Betegápoló Szolgálat nevel költségekkel csökkentett 75 %-át. A felperes hivatkozott arra, hogy különböző takarító cégek díjait is csatolta, a takarítás óradíja 2021 évben a megelőző évekhez képest duplájára, nettó 5.000-6.000 forintra emelkedett.

[36] Az összecszerűség körében a felperes járadékigénye 2017. július 1. napjától 2020. december 31-ig terjedő időre 44 kiesett óra mellett 295/óradíjnak, a 2021. január 1. napjától véghatáridő nélkül megjelölt 1.136 forint/óra igénye nem tekinthető eltúlzottnak. Így 2017. július 1. napjától 2020. december 31. napjáig 30 %-os közrehatással figyelemmel havi 24.500 forint járadék, 2021. január 1. napjától pedig véghatáridő nélkül havi 31.500 forint járadék ítéltető meg.

[37] Előadta továbbá, hogy az elsőfokú ítélet indokolása hiányos, nem derül ki, hogy a bíróság a 2016. február és 2017. december 31-ig terjedő időszakra indokoltnak tartott havi 30.000 forint összeget milyen óraszám mellett, milyen óradíjjal vette figyelembe.

[38] Harmadrészt az ítélet önellentmondó, figyelemmel arra, hogy az elsőfokú bíróság nem fejtette ki, hogy a 2021-ben bekövetkezett drasztikus emelkedést miért nem értékelte az ítéletben.

Közlekedési többletjáradék

[39] Álláspontja szerint tévesen mérlegelt az elsőfokú bíróság akkor, amikor 2023. január 1. napjától a 24.100 forint összegű (100 %-os térítés esetén) felperesi igényt 20.000 forint összegben határozta meg, a közrehatást is értékelve 14.000 forintban állapította meg.

[40] A felperes hivatkozott arra, hogy csatolásra kerültek a NAV által meghatározott üzemanyagárak, amelynek alapján alátámasztott, hogy 2022. évben 480 forint/liter, 2023. évben 631 forint/liter volt az üzemanyag ára. Mindezek alapján tény, hogy a 2021. évi üzemanyagárhoz képest 2022. évben 10,6 %-os áremelkedés, 2023. évben pedig 45 %-os áremelkedés történt.

[41] Előadta, hogy a fenntartás költségei nem változtak, az üzemanyagköltségen kívül, a személygépkocsi fenntartásával, javításával, felújításával kapcsolatban felmerülnek egyéb költségek, erre figyelemmel kilométerenként 2021. augusztus 1. napjától 15 forint általános személygépkocsi normaköltség, mint közlekedési többletköltség számolható el. Mindezek alapján a havi 24.600 forint összegű igény a közrehatást értékelve 17.200 forintban történő meghatározása nem eltúlzott.

Sérelemdíj

[42] A felperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság hiányosan értékelte az eset körülményeit, így a megítélt összeg nem nyújt a felperes egész hátralévő életére kiható kompenzációt.

[43] Az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta azt a lényeges körülményt, hogy a felperes műtėti beavatkozáson esett át, felépülése hosszadalmas volt, hónapokon át járókerettel, majd könyökmankó segítségével volt csak járóképes, amely rendkívül kiszolgáltatottá tette.

[44] Másrészt figyelmen kívül hagyta az orvosszakértői véleménnyel alátámasztott maradványtüneteket:

- a jobb boka mozgásainak jelentős fokú beszűkülése,
- a jobb boka erősen duzzadt állapota,
- a jobb belboka nyomásérzékenysége,
- a jobb alsóvégtag vizsgálati résznél rögzített hegei, a jobb láb haránt,- és hosszboltozatának erőteljes ellapultsága,
- a jobb oldali alsó és felső ugróízületben arthrosis,
- a jobb alsó végtag, mintegy 1 cm-rel rövidebb volta,
- a lábujjhegyre és sarokállási korlátozottság, guggolási nehezítettség,
- széles alapú kiegyenlítetlen járás.

[45] E körben nem értékelte az elsőfokon eljáró bíróság, hogy a felperes maradványállapota fokozottan érvényesül a mindennapokban, egészen élete végéig, az nagymértékben kiszolgáltatottá teszi, hiszen még a mindennapi tevékenységek elvégzésében is mások segítségére szorul, közlekedésben korlátozottnak tekinthető.

[46] Az elsőfokú bíróság nem értékelte azt sem, hogy a perbeli baleset során elszenvedett sérülések, illetve a sérülésekkel okozati összefüggésben kialakult maradványállapot a baleset előtt már meglévő természetes kórokú dongaláb megbetegedésében és a bal alsó végtag állapotában negatív változást eredményezett azzal, hogy a jobb alsó végtag kímélete miatt a perbeli balesetig kevésbé megterhelt bal alsó végtag terhelés növekedése következett be.

[47] Negyedrészt nem vonta az értékelésbe az elsőfokú bíróság azt a tény, hogy a felperest a sérülés, a hosszadalmas gyógytartam maradványtünetei miatt fellépő hátrányok, korlátozottságok lelkileg is megviselték.

[48] A felperes élettársa tanúkénti meghallgatása során nyilatkozott arra vonatkozóan, hogy a felperes nehezen viselte a sérülés következményeit és az abból eredő fizikai teljesítőképesség- csökkenés korlátait, munkavégző képességének végleges elvesztését és az ebből eredő hátrányokat. A felperes sokszor feszült, ideges, rosszul alszik, a baleset időpontjában 51 éves volt, melyet szintén értékelnie kellett volna az elsőfokú bíróságnak. Így sérelemdíj címén 6.800.000 forint és annak a baleset napjától járó kamat megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Alperesi fellebbezés

[49] Az alperes az elsőfokú ítéletet a háztartási kisegítő költség (járadék), gépjármű vásárlás, gyógyászati segédeszköz (járadék), közlekedési többletköltség (járadék) és keresetpótló járadék tekintetében elfogadta. Az alperes a sérelemdíj vonatkozásában terjesztett elő fellebbezést, e körben kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a sérelemdíj 3.000.000 forintban történő meghatározását.

[50] Hangsúlyozta, hogy a balesetért nem kizárólag a munkáltató tartozik felelősséggel, hanem a felperes felróható magatartását és a sértetti közrehatását is figyelembe kellett volna venni hangsúlyozottan. Hivatkozott arra, hogy a felperes a következőket nyilatkozta: „Azért nem rögzítettem, mert nem kaptam rá utasítást. Ha pedig ezt anélkül megcsinálom, akkor hülyének néznek. Tisztában voltam azzal, hogyan kellett volna helyesen rögzíteni a létrát, de felesleges munkát nem végzek, arra utasítást nem kaptam.”.

[51] Hivatkozott az alperes továbbá arra, hogy a felperes több éves szakmai tapasztalattal rendelkezik és a saját döntése alapján úgy ment fel a létrán, hogy az egyik kezében egy sarokcsiszolót tartott, a létrát pedig nem rögzítette. A felperes egyértelműen felelőtlen és nem átgondolt cselekedete a balesetben való közrehatásának kulcseleme volt. Amennyiben a felperes rögzítette volna a létrát, akkor a baleset nem következett volna be.

[52] Az elsőfokú bíróság a felperes javára kedvezően értékelte, hogy a vele történt balesetet követően igyekezett munkát vállalni. Az alperes álláspontja szerint ezzel szemben egy merőben más kép rajzolódott ki a felperesről. A tanúvallomások és a felperes személyes meghallgatása során kiderült, hogy a felperes többek között a pandémiára hivatkozással évekig meg sem próbált munkát szerezni. A felperes arra vár, hogy feltehetőleg a jelen perben kapott összegből jelentősebb tőkeinjekcióhoz jut, amely szintén arra enged következtetni, hogy nem tett meg mindent az elhelyezkedése kapcsán. A per során több alkalommal kiderült, hogy bejelentés nélkül évekig végzett alkalmi munkát, bevételhez jutva. Erről kifejezetten Tanú1 is tanúskodott. A felperes pedig ő maga adta elő, hogy már teljesen alkalmas volt, de különösebben nem igyekezett vissza munkát végezni (2021. december 8-i jegyzőkönyv).

[53] Az alperes hivatkozott arra, hogy a kialakult bírói gyakorlat szerint nincs akadálya annak, hogy az elsőfokú bíróság a rendkívüli munkateljesítményt, a rendkívüli erőmefeszítést a sérelemdíj összegének meghatározásánál értékelje. Ugyanakkor a jelen esetben a felperesnél nem lehet figyelembe venni, hiszen ezt csak akkor lehet, ha ténylegesen volt munkavégzés. A felperes azonnal megszüntette a munkaviszonyát, ahogy az ereje megfeszítésével mozognia kellett vagyonörként, ezt követően pedig nem végzett munkát a fentiekre kiemeltre figyelemmel.

[54] Az alperes vitatta, hogy a felperes jelenlegi állapota miatt szűkült volna az élettere, a baráti kapcsolatok fenntartása nehézséget jelentene számára, illetve nem alkalmas táncos mulatságokon, bálokon való részvételre, különös tekintettel azon körülményre, hogy a felperes dongalába miatt korábbiakban sem lehetett alkalmas gyorsabb tempójú táncok egész estés táncolására. Az unokái felnőttek, így már nem életszerű, hogy azok nevelésében a perben előadottak szerinti mértékben vegye ki a részét, illetve életkorából adódóan nem feltételezhető, hogy hosszú túrákra menne, vagy fát vágna.

[55] Hivatkozott arra, hogy a jogalap tekintetében a közbenső ítélet 2019. szeptember 15. napján, a helybenhagyó ítélet 2020. október 15. napján született. Előadta, hogy a per elhúzódása, a két évvel korábbi érdemi határozat a világban, illetve a gazdaságban zajló események inflációt emelő hatása, az értékviszonyok, mely az alperestől függetlenek, a per elhúzódása sem az alperes hibája, ebben a felperesnek jelentős szerepe van.

[56] Hivatkozott az alperes a BDT2022.586. számú eseti döntésre, mely szerint a nemvagyoni kárpótlás összegét úgy kell meghatározni, hogy az – az eset összes egyedi körülményét figyelembe véve és mérlegelve – alkalmas legyen arra, hogy a pénzzel nem mérhető hátrányokat más nemű pénzbeli előnyök nyújtásával hozzávetőlegesen kiegyensúlyozza. A bírói becslés korlátja józan mértéktartás, a hasonló tényállású ügyekben azonos időszakban történt káresetek kapcsán megítélt nemvagyoni kárpótlási összegek, a károsultak közötti indokolatlan különbségtétel elkerülése.

[57] Az alperes meggyőződése, hogy a sérelemdíj összege meglehetősen eltúlzott, az elsőfokú bíróság összecszerúséget nem a józan mértéktartást figyelembe véve állapította meg, álláspontja szerint a felperes 3.000.000 forint sérelemdíjra jogosult.

Fellebbezési ellenkérelem

[58] A felperes a fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú ítélet fellebbezéssel nem érintett részének helybenhagyását és az alperes kötelezését a másodfokú eljárás költségeinek megfizetésére.

[59] Előadta, hogy téves azon alperesi álláspont, amely szerint az elsőfokon eljáró bíróság a „sértetti” közrehatás mértékét nem kellő mértékben vette figyelembe a sérelemdíj körében. Az elsőfokú bíróság a sérelemdíj összegének meghatározásakor szem előtt tartotta, hogy a felperesnek kisebb fokú szerepe volt a baleset bekövetkezésében. Ennek a sérelemdíj megállapításánál kisebb részben, de jelentősége volt. Károsulti közrehatás az egyik olyan tény, amelyet figyelembe kell venni, de csupán a mérlegelés egyik szempontja (BH.2014.2.66.).

[60] Előadta, hogy irreleváns a jelen eljárásban az, hogy a felperes 2009-2010. években vagy ezt követően az alperesnél történt foglalkoztatásának időpontjáig hol dolgozott és milyen munkakörben.

[61] Harmadrészt a perbeli baleset során elszenvedett sérülésekkel, illetve az azokkal kapcsolatban kialakult maradványállapottal összefüggésben mintegy 30 %-os munkaképesség-csökkenés alakult ki, amely 25 %-os mértékű össz-szervezeti egészségkárosodásnak feleltethető meg.

[62] Negyedrészt hivatkozott arra, hogy a Budapest Fővárosi Kormányhivatala III. Kerületi Hivatala Rehabilitációs Szakértői Osztály 2017. augusztus 29. napján kelt I. fokú orvosi véleménye a felperes össz-szervezeti egészségkárosodásának mértékét 45 %-ban határozta meg. A komplex minősítést végző szakértői bizottság megállapítása szerint a

felperes foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható, azonban foglalkoztatási rehabilitációja nem javasolt.

[63] Mindezek alapján a perbeli szakértő véleményével, továbbá közokiratokkal alátámasztott, hogy a perbeli balesetet megelőzően a felperes munkaképes volt, a vele született dongaláb betegsége nem eredményezett olyan mértékű munkaképesség-csökkenést, amely miatt munkavégzésre alkalmatlanná vált, azonban a baleset az állapotára rosszabbító hatással volt, munkaképességének nagyrészt elvesztette és oly mértékben csökkent, hogy a továbbiakban foglalkoztathatósága nem javasolt.

[64] A többleterőfeszítés mértéke természettudományos módszerekkel pontosan nem mérhető, az mintegy 20 %-ra tehető a portás, rendész, valamint a vagyonőr munkaköreivel összefüggéseiben. A recepciós munkakörével kapcsolatban ezen többleterőfeszítés mértéke 15 %-nak véleményezhető.

[65] Előadta, hogy az alperesi álláspont a bírói gyakorlattal is ellentétes. E körben hivatkozott a BH2021.5.143., BDT2015.3317., Kúria Pfv.21.713/2018/5. számú határozataira. Előadta továbbá, hogy a perben az igazságügyi szakértő is úgy nyilatkozott, hogy a felperes perbeli baleseti eredetű maradványállapota a társadalmi életét, a szórakozását (pl. tánc) és kikapcsolódását (pl. túrázás) közepes fokban, a jobb alsó végtagot fokozottabban megterhelő tevékenységek esetében súlyosan korlátozza.

[66] Álláspontja szerint téves és iratellenes az alperesi előadás a per elhúzódására vonatkozóan.

[67] Előadta, hogy téves és a bírói gyakorlattal ellentétes az alperes álláspontja a tekintetben is, hogy a sérelemdíj mértéke eltúlzott. Teljességgel figyelmen kívül hagyta az alperes, hogy a bíróság az ítélelhozatalkori értékviszonyokra figyelemmel állapította meg a sérelemdíj összegét, ennek megfelelően késedelmi kamat fizetésére kötelezést mellőzte. Hivatkozott továbbá a Kúria Mfv.10.030/2023/7. számú precedens értékű határozatára.

[68] Továbbra is kérte az alperes kötelezését 6.800.000 forint sérelemdíj és annak a baleset napjától, azaz 2016. január 29. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamat megfizetését.

A másodfokú bíróság döntése és jogi indokai

[69] A felperes és az alperes fellebbezése részben megalapozott volt.

[70] A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást helytállóan feltárta, azonban a döntésével és a jogi indokolásával teljeskörűen nem értett egyet, a háztartási kisegítő költség és járadék, közlekedési költség és járadék és a sérelemdíj vonatkozásában, ezért az elsőfokú ítéletet a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (rPp.) 253.§ (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta.

Háztartási kisegítő költség és járadék

[71] A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) 166.§ (1) bekezdése kimondja, hogy a munkáltató köteles megtéríteni a munkavállalónak a munkaviszonnyal összefüggésben okozott kárt.

[72] A munkáltató egészségkárosodásáért fennálló kártérítési felelőssége összecszerűségének egyes kérdéseiről szóló 3/2018. (IX.17.) KMK vélemény 9. pontja értelmében a házastárs, más hozzátartozó által ellenérték nélkül végzett munka nem

szolgálhat a kárért felelős munkáltató javára. Önmagában a szívességből megvalósuló hozzátartozói, rokonai segítség nem eredményezheti a károkozó mentesülését. Az ily módon végzett munka bizonyított értékét meg kell téríteni, a hozzátartozók nem kötelesek ellenérték nélkül végzett munkára, a károkozó kártérítési kötelezettségének mérséklése céljából.

[73] A felperes a fellebbezésében helytállóan hivatkozott arra a már kialakult általánosan iránymutató gyakorlatra, mely szerint az ápolási, gondozási költséget elsődlegesen nem annak szakmai tartalma, hanem az ápolási, gondozási munka elvégzésének ténye alapozza meg. A betegápolási szolgáltatást nyújtó gazdasági társaság árlistája a döntésösszegezésre meghatározásánál alapul szolgálhat, az így kapott költségeket 75 %-ban szükséges elszámolni (LBPfv.III.20.356/2007/4, Kúria Pfv.III.20.765/2017/7.).

[74] A jelen esetben a felperes a Betegápoló Szolgáltató nevel és más piaci szolgáltatók díjszabását is csatolta. A másodfokú bíróság egyetértett a felperesi állásponttal, mely szerint irreleváns, hogy egy férfi vagy egy nő egyedül él, a háztartásban felmerülő munkák azonosak. Továbbá a háztartási munkák végzése nem szűkíthető le a takarítási feladatok elvégzésére, hiszen azon kívül még egyéb feladat is felmerül, így pl. vasalás, teregetés, mosogatás, mosás, bevásárlás, pakolás. A másodfokú bíróság egyetértett a felperesi állásponttal, miszerint amikor egyedül élt, az általa ellátott mindennemű háztartási munkák havi 68-80 óra időszükségletet tettek ki.

[75] A másodfokú bíróság álláspontja szerint a felperes által megjelölt háztartási kisegítő költség nem volt eltúlzott. E körben hivatkozik a másodfokú bíróság a Kúria Pfv.20.765/2017/7. számú precedens értékű határozatára, ahol is a Kúria a háztartási kisegítés címén külön-külön havi 50.000 forint járadékot határozott meg 2013. január 1-től 2016. március 31-ig. A Kúria a Pfv.21.922/2014/4. számú precedensképes határozatában is rögzítette, hogy nemcsak az a megtérítésre szoruló kár, amelyet az indokolt pótlásra ténylegesen kifizettek, az ingyenes munkavégzéssel a károsultat segítő a károkozó terhére nem vállalja át.

[76] A felperes bizonyította, hogy a balesetet megelőzően is végzett háztartási munkát, amikor külön élt az élettársától az albérleti lakásban, szintén havi szinten 68-80 óra háztartási munka merült fel. Az igazságügyi szakértői vélemény is alátámasztotta, hogy a felperes a balesetet követően, a sérülései miatt hosszú ideig egyáltalán nem tudta ellátni a háztartásban felmerülő feladatokat, még önmaga ellátására sem volt képes. A háztartási munkák ellátására pedig a továbbiakban sem képes teljeskörűen. Az EBD2013.M.3. határozatban foglaltak szerint a háztartási kisegítő munkát a hozzátartozó díjazás nélkül a családi kapcsolat miatt végzik, de ez nem értékelhető a károkozó javára, mivel a tevékenységet nem rá tekintettel, hanem a sérülte és erkölcsi kötelekre figyelemmel vállalják.

[77] A járadék összegének meghatározása során szükséges értékelni az elérhető piaci szolgáltatások árát is. A Betegápoló Szolgálat nevel szerint a takarítás 2016. február 15-től érvényes árai szerint 2.000 forint/óra, gyógytorna 5.000 forint/alkalom, betegszállítás 7.000 forint irányonként. A felperes csatolta a különböző takarító cégek díjait, melyek igazolják, hogy 2018. évben a takarítás alapsomag 18.000 – 35.000 forint összeg/30m²/alkalom, 2019. évben a takarítási alapsomag 20.000 – 35.000 forint összeg/30 m²/alkalom, lakástakarítás óradíja 2017. évben nettó 2.200 – 3500 forint, a bevásárlás óradíja nettó 2.000 forint, a takarítás óradíja 2021. évben a megelőző évekhez képest duplájára nettó 5.000 – 6.000 forint összegre emelkedett.

[78] A fentiekre figyelemmel megalapozott a felperes fellebbezése, a háztartási kisegítő költség címén, így 2016. január 29-től 2017. július 30-i időre havi 35.000 forint, azaz 597.333 forint, továbbá 2017. július 1-jétől 2020. december 31-i időre havi 24.000 forint,

összességében 1.029.000 forint, 2021. január 1-jétől 2023. január 30. időre havi 31.500 forint, azaz 945.000 forint megfizetésére irányuló kérelme nem eltűzött.

[79] A másodfokú bíróság álláspontja szerint a felperes fellebbezése megalapozott 2023. július 1. napjától előre minden hónap 10. napjáig havi 31.500 forint háztartási munka kisegítő járadék megfizetésére irányuló kereseti kérelme is.

[80] A perben meghallgatott tanúk egybehangzóan nyilatkoztak a felperes állapotára, továbbá arra, hogy a háztartási munkákat már nem tudja ellátni, mint ahogyan a balesetet megelőzően tette. A felperes mind a lakásban, mind a tiszaderzsi ingatlanban felmerülő háztartási munkákban kivette a részét, napi több órás háztartási munkát végzett.

[81] A fentiek alapján a másodfokú bíróság az alperest a felperes fellebbezési kérelmének megfelelően kötelezte lejárt a háztartási munka költség és a háztartási járadék jövőben történő megfizetésére.

Közlekedési többletköltség, közlekedési többletjáradék

[82] Az igazságügyi orvosszakértői vélemény szerint a felperes perbeli balesettel okozati összefüggésben kialakult maradványállapota miatt, a tömegközlekedési eszközök biztonságos igénybevételeiben megnehezült, a közlekedési viszonyok (amikor ülőhely nem biztosítható a számára) jelenleg és a jövőben is akadályozottnak tekinthető, figyelemmel arra, hogy a jobb alsó végtag korábban rögzített maradványállapota miatt, a tömegközlekedési eszközön való biztonságos állásában, az arra való fel-, és leszállásában akadályozottnak tekinthető. A felperes a maradványállapotára tekintettel hosszabb utat gyalogosan megtenni, pihenés, megállás nélkül nem képes. A maradványállapota miatt a gyaloglásban, lépcső használatában, a tömegközlekedési járművekre történő fel-, és leszállás kivitelezésében akadályozottnak tekinthető. Az elszenvedett sérülésekkel és az azokkal összefüggésben kialakult maradványtünetei a felperes számára indokoltá teszik orvosszakmai szempontból a személygépjárművel történő közlekedést.

[83] A felperes fellebbezése megalapozott, mely szerint az elsőfokú bíróság tévesen mérlegelte a közlekedési költséget és járadékot. Helytállóan hivatkozott az általa becsatolt NAV által meghatározott üzemanyagárakra, melyek alapján 2022. évben 480 forint/liter (ársapka üzemanyagár), 2023. évben 631 forint/liter átlagárral emelkedett. Tény, hogy a 2021. évi üzemanyagárhoz képest 2022-ben 10,6 %-os áremelkedés, majd 2023. évben 45 %-os áremelkedés történt. A másodfokú bíróság rámutat arra, hogy a gépkocsi üzemanyagköltségén felül a felperesnek kell viselnie a gépjármű fenntartásával, javításával és felújításával kapcsolatos egyéb költségeket, mely körében elfogadta a felperes által rögzített 2021. augusztus 1. napjától 15 forint általános személygépkocsi normaköltséget.

[84] A felperes nyilatkozata szerint egy évben kb. 6000–8000 km-t tesz meg. Az évi futásteljesítmény (átlag 7000 km), a NAV által közzétett fogyasztási norma (8,6 liter/100 km), az üzemanyagárak, valamint a gépjármű fenntartási költségére alkalmazható 15 forint/km alapján megállapítható, hogy

· 2023. évben a fenntartás költségeire elszámolható összeg 7.000 forint X 15 (105.000 forint),

· 2023. évben 631 forint átlagárral az üzemanyag költsége 379.862 forint, így éves szinten mindösszesen 484.862 forint, azaz havi 40.405 forint.

[85] Mindezekre tekintettel a felperesi közrehatást is értékelve a 17.200 forint járadékigény nem eltűzött.

[86] A 3/2018. (IX.17.) KMK vélemény 10. pontja szerint az indokolt közlekedési költséget, ideértve a gépjármű beszerzésének költségét a kárért felelős munkáltató köteles megtéríteni. A károsult a megmaradt munkaerejének hasznosítása, a kár enyhítése, más esetben a mindennapi szükségleteinek kielégítése, a család és szociális kapcsolatainak fenntartása vagy egyéb indokolt, méltányolható okból kényszerülhet arra, hogy időlegesen vagy határozatlan időre közlekedési költség iránt igényt érvényesítsen. Ilyen lehet pl. a felgyógyulásáig az orvosi kezeléseken való részvétel, vagy a számára megfelelő gépkocsi használata miatt felmerült kiadás. A közlekedési költséghez tartozik a jármű fenntartásával kapcsolatos indokolt költség is, amelyből a közforgalmi közlekedési eszköz igénybevétele felmerülő vélelmezett költséget általában nem lehet levonásba helyezni. A Kúria BH2023.298. számú eseti döntésében a szakértői vélemény alapján elfogadta, hogy 2018. május 11-től 2018. december 31-ig kórház ellátásokra, kontrollvizsgálatokra és egyéb intézkedésekre, utazáshoz kísérő igénybevétele volt indokolt, erre az időszakra 175.500 forint költséget állapított meg. A 2018. május 12-től 2018. december 31-ig terjedő időre 204.231 forint, a 2019. január 1-től 2022. március 31-ig tartó időszakra 933.153 forint, míg 2022. április 1-től havi 23.700 forint járadék megfizetésére kötelezte az alperest. Rögzítette, hogy a felperes a szakértői véleménnyel alátámasztotta a tömegközlekedésben a baleset miatt véghatáridő nélkül korlátozottá vált, kizárólag automataváltós gépjárművet vezethet. A Kúria az indokolásában kifejtette, hogy a közlekedési többletköltség megtérítése iránti járadékkövetelés ténybeli alapja a felperes közlekedési szokásainak a balesetből eredő egészségkárosodás miatti megváltoztatása volt. Ezt a felperes tanúvallomásokkal, igazságügyi szakértői véleménnyel és okiratokkal bizonyította. A költség, vagyis az említett okból megnövekedett üzemanyagfogyasztás szükségességének vizsgálatakor kiemelt jelentősége volt annak, hogy a felperes a tömegközlekedésben véghatáridő nélkül korlátozottá vált. A Kúria Pfv.21.832/2016/4. számú precedensképes határozatában kimondta, hogy részletes bizonyítás nélkül is a felperes egészségi állapotának az ismeretében ténybeli következtetés vonható le arra nézve, hogy az egészségkárosodását követően lényegesen megnövekedett a gépjárművel való közlekedési szükséglete a baleset előtti állapotához képest. Ennek tényét a tanúvallomások is alátámasztották. Így a Kúria az elsőfokú ítéletben meghatározott 20.000 forint /hóban fogadta el a közlekedési többletköltség összegét.

[87] A másodfokú bíróság álláspontja szerint a fent idézett bírósági határozatok tényállása hasonló a jelen ügy tényállásához, ennek következtében a felperes által kért 17.500 forint közlekedési költségjáradék megalapozott.

Sérelemdíj

[88] A sérelemdíj a pénzben ki nem fejezhető károk ellentételezésére szolgál, amelyet a bíróság a jogsértés súlya, ismétlődő jellege, a felróhatóság mértéke, a jogsértésnek a sértettre és környezetre gyakorolt hatása a károsodás súlyára, tartósságára figyelemmel mérlegeléssel állapít meg. A 34/1992. (VI.1.) AB határozat értelmében a pénzbeli kártérítésnek a nemvagyoni károknál az a funkciója, hogy az elszenvedett sérelem hozzávetőleges kiegyensúlyozásáról olyan vagyoni szolgáltatás nyújtásával gondoskodjon, amely az elszenvedett sérelemért nagyjából egyenértékű, másnemű előnyt nyújt. A sérelemdíj funkciója adott esetben kettős, kompenzációs szerepet tölt be a személyiségi jogsérelem tekintetében és emellett magánjogi büntetésnek is tekinthető a hasonló jogsértések megelőzésének céljával. A sérelemdíj alkalmazásához szükséges a személyiséget ért nemvagyoni sérelem, amely testi vagy lelki változásokban, illetve a személyiséget körülvevő, társadalmi természeti környezetnek, a személyiségre hátrányos megváltoztatásában manifesztálódhat (PJD2017.3.).

[89] Ennek megfelelően jelen esetben kizárólag a kompenzációs cél szem előtt tartásával határozható meg a felperes javára megítélhető sérelemdíj mértéke, azaz a bíróságnak alapvetően azt kellett vizsgálnia, mekkora az az összeg, amely alkalmas arra, hogy hozzávetőlegesen ellentételezze azt a nemvagyoni hátrányt, amelyet a felperes a jogsértés következtében elszenvedett. A sérelemdíj az emberi személyiség értékminősége változásainak kompenzálása, amely akkor állapítható meg, hogyha a személyiségre jellemző helyzet a korábbiakhoz képest hátrányosan változik meg (Mfv.II.10.237/2019/4.).

[90] A másodfokú bíróság álláspontja szerint a felperes esetében értékelni kellett, miszerint a baleset elszenvedésekor 51 éves volt, azonban a munkaképességét nem veszítette el teljesen. A szakértői vélemény szerint a felperes össz-egészségkárosodása 25 %-os, a munkaképesség-csökkenése 30 %-os.

[91] Az orvosszakértő a rendelkezésre álló orvosi dokumentáció alapján nem tudott egyértelmű szakvéleményt adni arra, hogy a jobb láb sérülése folytán, teljes mértéken alkalmas volt-e a munkavégzésre. A rendelkezésre álló dokumentációk között nem szerepel olyan lelet vagy vélemény, amely arra utalna, hogy a felperes a perbeli balesetet megelőzően ne lett volna alkalmas a munkavégzésre a táppénzes betegállományát megelőzően. A perbeli balesetet megelőzően a felperes dongaláb megbetegedése és a jobb lábát érintő sérülése a balesetet megelőzően lehetővé tette a számára a nehéz fizikai munkának tekinthető kerti munkákat, pl. nagyobb területet érintő fűnyírást, favágást. Egyértelmű szakértői válasz azonban a rendelkezésre álló orvosi dokumentáció alapján nem adható. Fűnyírással kapcsolatban megjegyezte, hogy a munkavégzés nehézségi foka függ a terület nagyságától, annak jellegétől, a fűnyírás módjától, a gépi fűnyírásra használt fűnyíró tulajdonságaitól. A favágás, mint fizikai munka nehézségi foka szintén sok tényezőtől függ, így pl. attól, hogy mit nevezünk favágásnak (gallyazás, az ágak levágása, a fa törzsének elvágása, a gyökér kiszedése), azt milyen eszközzel végezzük (metszőolló, kézi fűrész, elektromos fűrész, benzinmotoros fűrész stb.), földről történő favágás vagy létráról, stb. Ezek mind befolyásolják az adott munkavégzés nehézségi fokát, mely lehet közepesen nehéz, nehéz, illetve kifejezetten nehéz is.

[92] A felperes korábban megszületett szakképesítései, illetve a később megszerzett háztartási kisgépszerelő szakképesítés kapcsán, az adott szakképesítést igénylő munkakör ellátására nem volt alkalmatlan, hanem azokat az egészségügyi állapotára tekintettel többteleterőkifejtés révén tudta, illetve tudná ellátni azzal, hogy az adott szakképesítések körében bizonyos tevékenységeket nem, vagy csak jelentős korlátozottsággal tudna végezni.

[93] A felperes esetében értékelni kellett, hogy a szabadidős tevékenységét nem tudja korábbiakkal megegyezően gyakorolni. A szakértői vélemény szerint a felperes a páros táncok közül csak a lassú mozgást igénylő „lépegetős” táncok végzésére alkalmas. A felperes perbeli baleseti eredetű maradványállapota a társadalmi életét, a szórakozását és kikapcsolódását (pl. túrázás) közepes fokban, egyes jobb alsó végtagot fokozottabban megterhelő tevékenységek esetében súlyos fokban korlátozza. A felperes baleseti eredetű maradványállapota a jobb alsó végtagot igénybe vevő sportok művelésében akadályozza, illetve kizárja, így pl. a felperest a jobb alsó végtag maradványállapota a labdarúgásra alkalmatlanná teszi.

[94] Ugyanakkor az alperes fellebbezése megalapozott annak vonatkozásában, hogy a sértett kárenyhítési magatartását, illetve a sértetti közrehatást az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe. A felperes előadta, hogy 2020. decemberéig volt nyilvántartva álláskeresőként, jelenleg munkanélküli, az élettársának segít be, aki otthon végez munkát. A felperes 2019. április 16-tól megszűnő munkaviszonya után álláskereső volt, illetve dolgozott, alkalmi munkákat végzett. Ezt követően 2010. augusztustól 2015. augusztusáig csak elvétve végzett munkát, illetve olyan egyéb foglalkoztatásra került sor, ami be nem jelentett foglalkoztatás

volt. A felperes kifejezetten a következőket adta elő: „De azt mondhatom, hogy az egy év betegállomány végére én már teljesen alkalmas voltam a munkára, viszont tudtam, hogy egy un. kilépő listán vagyok, ezért én különösebben nem igyekeztem vissza munkát végezni.” (2021. december 8-i jegyzőkönyv 3. oldal). A felperes azt is előadta, hogy a pandémiát követően egyáltalán nem is kívánt elhelyezkedni.

[95] A tanúvallomások és a felperes személyes meghallgatása során értékelni kellett azt a körülményt, hogy a felperes évekig meg sem próbált munkát keresni, így a kárenyhítési kötelezettségének nem tett eleget. A BDT2002.587. számú eseti döntés szerint a nemvagyoni kárpótlás összegét úgy kell meghatározni, hogy az „az eset összes körülményét figyelembe véve és mérlegelve – alkalmas legyen arra, hogy a pénzzel nem mérhető hátrányokat más nemű pénzbeli előnyök nyújtásával hozzávetőlegesen kiegyensúlyozza. A bírói becslés korlátja a józan mértéktartás, a hasonló tényállású ügyekben, azonos időszakban történt keresetek kapcsán megítélt nemvagyoni kárpótlási összegek a károsultak közötti indokolatlan különbségtétel elkerülése.

[96] A felperes a balesetet 2016. január 29-én szenvedte el, 2017. augusztus 18. napján a munkabalesetből eredő keresőképtelensége megszűnt. A másodfokú bíróság figyelembe vette a következő hasonló precedensértékű határozatokat. A Kúria Pfv.21.153/2019/4. számú határozatában a felperes 2015. január 5-én szenvedett el balesetet, a sérelemdíj összegét a bíróság 1.500.000 forintban állapította meg. A Kúria Mfv.10.311/2019/6. számú határozata szerint a felperesnek a 2015. november 4-i munkavégzése során elszenvedett balesete miatt 24 %-os baleseti egészségkárosodása következett be, a károkozaskor 50 éves volt. A sérelemdíj mértékét 2.500.000 forintban határozta meg a Kúria. A Kúria Pfv.20.691/2020/6. számú határozatával a sérelemdíj összegét 1.500.000 forintban határozta meg, mely során jelentőséget tulajdonított annak, hogy a felperes 49 éves korában szenvedett balesetet.

[97] A másodfokú bíróság értékelte a felperes életkorát, a baleset bekövetkeztekor 51 éves volt, azaz már nem volt fiatal. Az irányadó bírósági gyakorlat szerint a fiatal életkorban bekövetkezett baleset esetén jogosult magasabb összegű sérelemdíjra a munkavállaló. (BH2009.123.,EBH2002.789.,EBH2003.974.)

[98] A másodfokú bíróság rámutat arra, hogy a felperes által hivatkozott, a Kúria Mfv.10.030/2023/7. számú határozatának elvi tartalma kimondja, hogy a más összehasonlításra alkalmas ügyekben hozott döntéseket nem lehet automatikusan alapul venni a sérelemdíj mértéke megállapításakor, az egyéni körülmények és az egészségkárosodásból származó hátrányos különbség alapot adhat az eltérő mértékű sérelemdíj megállapítására. A kúriai és a jelen tényállás különbözik két lényeges körülményben: a kúriai esetben az alperest teljes kártérítési felelősség terhelte, nem volt munkavállalói közrehatás, továbbá a felperest fiatal életkorban (27 év) érte a baleset, így a fenti határozatban meghatározott sérelemdíj összegét nem lehet automatikusan figyelembe venni.

[99] A másodfokú bíróság értékelve az össz-szervezeti egészségkárosodás és a munkaképesség-csökkenés mértékét, a felperesi közrehatást, és a nem kellő mértékű kárenyhítő magatartást 3.000.000 forint sérelemdíj megfizetését találta arányban állónak a felmerült sérelem kiküszöbölésére.

[100] A felperes a keresetében és a fellebbezésében is a baleset időpontja szerinti értékviszonyok alapján kérte a sérelemdíj összegének a megállapítását, és így a kamat meghatározását is. Az elsőfokú bíróság azonban az ítélet meghozatalának időpontjában irányadó értékviszonyok alapján határozta meg a sérelemdíj összegét.

[101] A Ptk. 6:532.§ -a kimondja, hogy a kártérítés a károsodás bekövetkeztekor nyomban esedékes, ami azt jelenti, hogy a kár mértékét, összegét a károsodás időpontja

szerinti értékviszonyok alapján kell megállapítani, de a károkozó a károsodás bekövetkeztének időpontjától kezdődően késedelmi kamatot is köteles megfizetni.

[102] A sérelemdíj összegének a meghatározása során figyelembe kell venni továbbá a Ptk. 6:534. §-ának (1) bekezdésében írtakat is, miszerint, ha a károkozás és az ítélethozatal között az időmúlásra vagy egyéb körülményre tekintettel az értékviszonyokban jelentős változás következett be, a bíróság az okozott kár mértékét az ítélethozatal időpontjában fennállt értékviszonyok szerint határozhatja meg. Ebben az esetben a károkozó késedelmi kamat fizetésére az érték meghatározásának időpontjától kezdődően köteles.

A bírói gyakorlat szerint e szabály alkalmazására akkor kerülhet sor, ha a károsodás, illetőleg az elbírálás idején irányadó ár- és értékviszonyokban olyan jelentős eltérés mutatkozik, amely miatt a sérelemdíj a reparációs célt nem szolgálja. Ebben az esetben lehetőség van arra, hogy a bíróság az időközben bekövetkezett ár-, és értékviszonyok változását kifejező, az elbírálás idején érvényesülő értékviszonyok alapján határozza meg a sérelemdíj összegét. Ebben az esetben a bíróságnak elsődlegesen is azt kell vizsgálnia, hogy az így megállapított sérelemdíj az összes nem vagyoni hátránnyal összhangban álló-e, azt is figyelembe véve, hogy a károsult mely időponttól igényelt kamatot.

E lehetőség célja az időmúlás károsultra méltánytalanul hátrányos következményeinek a kiküszöbölése, s nem a felelősségcsökkentés vagy a károkozónak a késedelmi kamatfizetés alóli mentesítése. (Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.089/2022/7., illetőleg a Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.20.762/2010/4., a Legfelsőbb Bíróság Pfv.III.20.290/2011/4. és Pfv.III.21.613/2010/7. számú eseti döntése, valamint az EBH2007.1694. szám alatt közzétett polgári elvi határozat).

Mindezekből az is következik, hogy a bíróságnak – a kereset és az ellenkérelem korlátai között – úgy kell meghatároznia a felperesnek járó sérelemdíj összegét, hogy az alkalmas legyen az őt ért nem vagyoni hátrányok kompenzálására. Ha – figyelemmel a fentebb hivatkozott eseti döntésekből megállapítható bírói gyakorlatra is – a felperes által a keresetben megjelölt sérelemdíj tőkeösszege erre nem alkalmas, akkor a bíróság késedelmi kamat megfizetésére kötelezi a károkozót, ellenkező esetben hátrányosabb helyzetbe hozná a károsultat. A sérelemdíj káresemény bekövetkezésétől alkalmas a felperest ért immateriális hátrányok pénzbeli kiegyenlítésére, így a másodfokú bíróság kötelezte az alperest a megítélt sérelemdíj után ezen időponttól késedelmi kamat megfizetésére is.

Záró rész

[103] A másodfokú bíróság megváltoztatta a háztartási kisegítő költség és járadék, közlekedési járadék, sérelemdíj összegét, így a pervesztesség-pernyertesség aránya is változott. A másodfokú bíróság a pertárgy értékét a következők szerint határozta meg: háztartási kisegítő költség 31.500 forint x 12 = 378.000 forint, közlekedési járadék 17.200 forint x 12 = 206.400 forint, gyógyászati segédeszköz járadék 8.200 forint x 12 = 98.400 forint, keresetpótló járadék 220.897 forint x 12 = 2.650.764 forint, gépjárművásárlási költség 83.160 forint, sérelemdíj 6.800.000 forint, így a pertárgy értéke 10.216.880 forint. A felperes pervesztés lett 3.800.000 forintban, pernyertes 6.416.880 forintban, azaz 63 %-ban pernyertes, 37 %-ban pervesztés. A felperes a perköltséget a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§ (6) bekezdése alapján kérte 10 %-ban megállapítani, de megbízási szerződést nem csatolt. A másodfokú bíróság az elsőfokú perköltséget a pernyertesség- pervesztesség arányában határozta meg, mivel nem volt olyan körülmény, amely alapján a perköltség magasabb összegben való megállapítását lehetővé tette volna.

[104] A fellebbezési eljárásban a felperes pernyertes lett a háztartási kisegítő költség, és járadék, valamint a közlekedési járadék összegében, azaz 584.400 forintban, pervesztes a sérelemdíj összege különbözetében, azaz $6.800.000 - 5.500.000 = 1.300.000$ forint összegben, az alperes pernyertes 2.500.000 forintban, pervesztes 584.400 forintban, így az alperes pernyertes 75%-ban, a felperes pernyertes 25 %-ban, ezért a felperes köteles az alperes a pernyertességgel arányos másodfokú perköltségét megfizetni a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (5) bekezdése alapján.

[105] Az alperes az elsőfokú eljárásban felmerült szakértői díj 63 %-át, azaz 29.314 (huszonkilencezer- háromszáztizennégy) forintot köteles megfizetni a Fővárosi Törvényszék Gazdasági Hivatalának a felhívására. Az alperes köteles az illetékekről szóló 19902.évi XCIII. törvény (Itv.) 39.§-a alapján eljárési illetéket, az Itv. 46.§-a alapján fellebbezési illetéket viselni a pervesztessége arányában. A felperes munkavállalói költségkedvezményre jogosult, a pervesztessége arányában felmerült eljárési és fellebbezési illetéket az állam viseli.

[106] Tájékoztatja a bíróság az alperest, hogy az illetéket a Nemzeti Adó - és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018. számú illetékbevételei számlájára kell megfizetnie. Megfizetése során közleményként fel kell tüntetni az Ítéltábla megnevezését, az Ítéltábla e határozatának számát és a fizetésre kötelezésre kötelezett adóazonosító számát.

[107] Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Pp. 233.§-a zárja ki.

Budapest, 2023. február 6.

dr. Vajas Sándor s.k.
a tanács elnöke

dr. Kovács Edit s.k.
előadó bíró

dr. Kulicity Mária s.k.
bíró